

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA.

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba - Puerto Rico, y Extranjer, 5

CALENDARI POPULAR

—Al quinze d' Agost, á las set ja es fosch.

ESTIUHEJANT

Desde dalt de la costa 's divisa 'l panorama sorprendent y sempre nou del mar y las montanyas. La brava mula que l' ha anada pujant dubent á rastres la sólida tartana arriba al alt de ca 'n Sagués y 's detura, esbufegant y plé 'l cos de sabonera. Bé 's meireix set minuts de repós per revenirse.

Y aquest espay de mitj quart d' hora resulta encare curt pel passatjer que tinga vista per esplayarlas y cor pera sentir los grans espectacles de la naturalesa. Trobantse sobre 'l lloç de una de las moltas serras que s' entrecreuhan per anar á formar las aspras ribas de las calas ensá y enllá del Cap de Creus, se dominan desde allí perspectives admirables, variadas, espléndidas que difficilment poden descriure's en tota la seva hermosura.

A mitj-día la curva que sembla feta á compás del golf de Rosas, espill del Cel que 's complau enmiellants'hi; á la part oposada, ó sia al Nort lo Port de la Selva, ab sos matisos de zafir, y la barrera blavenca de las montanyas ahont lo tractat del Pirineu marcá la separació entre Espanya y Fransa, entregant á l' última un gran tros de la vella Catalunya. A ponent, las encingladas cimas de Sant Pere de Roda, retalladas sobre 'l blau del cel. A Llevant los mamellons dels Bufadors y dels Simonets folrats de aromátichs romaníns. Als peus fins al fons de las valls tot un encatifat de vinyas novellas, ab sos tons d' esmeralda resaltant sobre la daurada lluhentor dels marges de pedra llicorella. Y un sol ardent llansant per tot sas llambregadas de foch, que son la vida de aquellas terras acariciadas, en la present estació, quan no pel fresch oreig pel buf de la sanitoso tramontana, y sobre las quals llansa l' home á regalins las suadas de son front.

A la mitja hora de marxa per aquellas alturas, comensa la baixada, per entre dos vessanas de montanyas cubertas de suros y olivers. Al fons se desplega l' ample llençol del mar unintse al cel, en l' horizó llunyá. Y á mida que 's vá baixant se van definint los accidents de la costa. Ara apareix l' illa de s' Aranella, ara l' escull de 's Cucurucú, com rústega y desigual pirámide alsada al mitj del Port de Cadaqués.

Després de un revolt se presenta la blanca vila als peus de la montanya, á n' ella arimada manyagament, com á la falda de la seva mare. L' iglesia sobre un pujol la domina ab son petit campanar, semblant á la cabota de un virolet; y las casas desiguals y pintorescas s' enciman sobre dos petites alturas, que 's miran com á dos germanas pubillas de una mateixa herencia indivisible, mentre l' una y l' altra arrossegan com á vestit de gala un estenall de verdejantas hortas.

¡Salut hermosa vila tranquila y modesta y plena de atractius per l' home que fuig de l' aldarull de las grans ciutats, que aburreix las etiquetas fastigosas, que busca y necessita una mesada de sossego y de franquesa, una renovació completa d' aire pur pels pulmons cansats, y una absorció de aliments sanitosos, que avivan la gana y consolan lo ventrell estragat per la química de las sofisticacions ciutadanas!...

He trobat de nou á Cadaqués la vila amiga y hospitalaria de dos anys enrera.

Si llavors me va sorprendre per la originalitat agradosa que s' observa en sas costums, en son llenguatge, en sa manera especial de viure, avuy m' ha semblat encare mes simpática per tenirla ja tan coneguda y saber per endavant que al nusar nova-

ment mon tracte ab ella tant y tant havia de complaure'm.

«Bon poble y bona gent.»

Aquesta es la divisa que li doném els forasters, los estiuhejadors, qu' en major número enguany que 'ls altres istius, aquí 'ns trobém disfrutant los plers tranquils de una vida regalada.

Los cadaquesenchs diuen: «Nos ab nos» y aquest lema que sembla una expressió d' egoisme, deixa de serio, quan se sab que sols se refereix al carinyo que mútuament se professan, com si siguessin fills de una mateixa familia, y ho son realment en bona part, porque aquí casi sempre 's casan parents ab parents.

L' altre día ho deyam:

—De tots los pobles de la cristiandat, de segur no n' hi ha un altre qu' envihi á Roma tants diners pera obtenir dispensas matrimoniales. En aquest concepte, Cadaqués deu ser pel Vaticá una de sas vinyas mes productivas.

No té altre alcans el famós «Nos ab nos», tan arrelat en aquest poble. «Nos ab nos», es á dir: ells ab ells, per crear la familia; ells ab ells per ajudar-se en sas necessitats. No en vá son ó han sigut marinos de vella tradició. La vida del mar exigeix aquests sentiments de mútua ajuda en las horas de perill y de congoixa. Y lo que 's practicava com una necessitat professional ha quedat com un rasgo étnich de la gent de Cadaqués, lo mateix dels que permaneixen en la vila, que dels que 'n son fora, á guanyarse 'l pa esperant l' hora de tornarhi, á acabar á la vila 'ls días de sa vellesa.

Aquesta fatlera de retornar á la terra nadiuha es un altre dels rasgos típics de aquestas orenetas emigradoras.

Aquí deixan els mes la seva familia, la muller, els petits, la casa, 'l niu, tot lo que mes estiman, quan se 'n van á navegar ó bé á establirse á Ultramar, en busca del aliment de tots, quan no de una fortuna.

En l' época en que la navegació á vapor no havia acabat ab los barcos de vela, la matrícula de Cadaqués contava ab una quarentena de naus de altura, que feyan la carrera de América. Tot lo personal, desde 'l capitá al últim gat de mar, se reclutava en la vila. En sos llarchs viatjes tots ells donavan probas de sas grans aptituds náuticas. Avuy tot aixó s' ha perdut. Ja no queda mes barco que 'l *Baltasar* de la casa Rahola que fa sos viatjes á Civitavecchia pera carregar botada y 'l pailebot de 'n Noire Pont, que vá y vé de Barcelona y que pot ser considerat com l' ordinari de Cadaqués á la capital de Catalunya.

Lo floret dels marinos ha emigrat, deixant aquí empero á sas familias. Tots ells se la campan per América ó pels mars del Nort. Y 'ls que aquí s' han quedat se migran ó 's dedican á las rudas feynas de la pesca, estalviant el rem tot lo que poden, y gosantse en anar sempre á la vela sortejant els vents. Per aixó sols se distingeixen dels demés pescadors de aquestas costas.

¡Y lo bé que ho fant!...

Quan aquest día haviam d' embarcarnos per anar á Cap de Creus, al dirigirnos á Port-lligat, bufava de ferm la tramontana. Trobarem pel camí un avi. un verdader tipo bíblic, ab sa cara torrada y sa sota-barba blanca com l' ala de un colom.

—¿Tindrém bon temps per anar á Cap de Creus? —li preguntarem.

—Poch vos picarán las moscas—respongué ab tó sentencions.

—Pero bé: ¿hi ha perill?

—De perill no n' hi ha may quan el barco es fort y 'l patró es bó.

Y tenta rahó 'l jayo. Ni 'ns van picar las moscas,

LAS DESFERRAS DEL LÍRICH

LO CONGRÉS DELS CARRERS

LA RAMBLA (que presideix, per aclamació unànime de la concurrència):—Suposo que ja devéu estar enterats de lo que passa.

LO CARRER DE LAS DONZELLAS:—Jo no sé res.

LA RAMBLA:—De tú no ho extraño. Com pel teu davant no hi acostuma á passar gran cosa... Pues, si senyors; la peste babilónica...

LO CARRER DELS METJES (interrompt):—Bubónica.

LA RAMBLA (sense donarse per ofesa):—Tant se val: lo nom no fa res á la cosa. Dígali barret, dígali sombrero.

LO CARRER DE SOMBRERERS:—Oh, no! Si ara á mí en lloch de Som-

LO FRACÁS DELS SABONAYRES

Us han xafat la guitarra...
¡Massa barra, massa barra!

—Bé ¿en qué quedém? ¿Las acepta ó no?
—Estich esperant el dictámen de la Comissió d' inutilitats municipals.

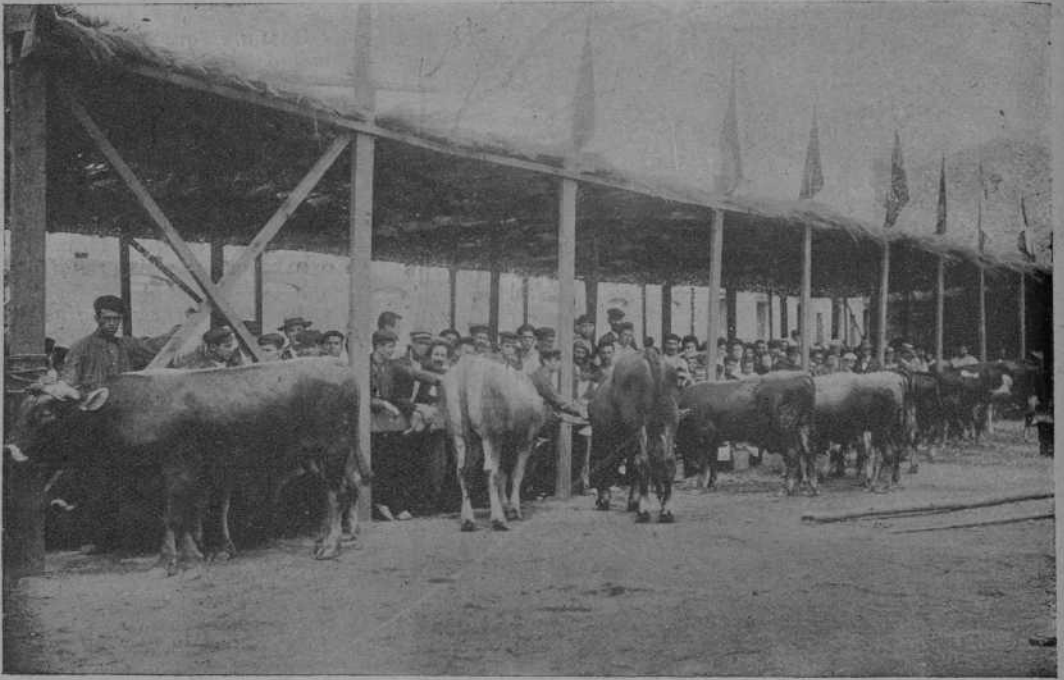
ni varem casi adonarnos de un viatge tan felís, conduhita pel vell y simpátich capitá Julio Bosch, home expert en cosas de mar com altre no n' hi haja. A la tornada sobre tot, ab plé vent de popa, mes que corriam volavam. Un vapor hauria hagut de forsar la máquina per atraparnos.

L' opinió dels excursionistas era unánime: á tots, el viatge 'ns havia semblat massa curt.

P. DEL O.

Hi anat analisant una per una
molt detingudament,
las paraulas que anant pel mon sent via
mon cor havia après.
N' hi trobat centenars de tontas, sossas,
quin fondo no diu res,
de vulgars y ordinarias á cabassos,
¡quántas de fingiment!
Mes també 'n so trobat en mitj d' aquestas
y molt pocas per cert,
paraulas puras, grans, santas, qu' enclouhen
sobabis pensaments.
Mes entre totas una es la que 'm causa
l' efecte mes intens
y tremolan al dir-la los meus llabis;
es la paraula ETERN.

SURISENTI.

Concurs de bestiar.

brerers me diguessin *Barretayres*, no 'm faria gayre gracia ...

LA RAMBLA (*passant per sobre del incident ab molta frescura*):—Deya, donchs, que la peste bobi... biba... bubónica ha aparegut á Portugal, ahont á horas d' ara ha causat ja numerosas victimas.

LO CARRER DE LA LLIBRETERIA.—¿No se sab si eran de tercera?

LA RAMBLA:—*Afortunadament* .. eran de totas las classes, pues sembla que la tal peste es extraordinariament equitativa y va pegant trastassos sense mirar á qui toca.

LA PLASSA DE LA IGUALTAT:—¿Molt bé! Aixís m' agradan las pestes.

LO CARRER DE LA PIETAT:—A mi no m' agradan aixís ni de cap modo.

LA RAMBLA (*ab una mica de retintn*):—Si en compte d' escoltar us dediquéu á interrompre, es probable que no acabém may més.

VARIAS VEUS:—Digas; déixals estar á aquestos.

LA RAMBLA:—Encare que de Barcelona á Portugal hi ha una regular distancia ...

LO CARRER CREMAT:—A peu sí; pero no pas per telégrafo.

LA RAMBLA (*sense ferne cas*):... Hi ha una regular distancia, las autoritats han pres algunas midas de prudencia, que totas las personas de bon sentit han alabat. Per lo que toca á Barcelona, opino que no hi ha perill.

LO CARRER DEL MICO:—¿Per qué?

LA RAMBLA:—Perque una de las principals causas del desarrollo de la peste bobi... babu... bubónica es la falta d' higiene, y ja sabeu que en aquesta ciutat...

(*Deu ó dotze carrers se posan á riure.*)

LA RAMBLA:—¿Qué?... Mireume á mí, per exem-

ple. ¿Heu vist may una vía mes neta, mes ben cuydada, mes ajustada als preceptes de la higiene?

LO CARRER DE LAS MOSCAS:—Veus aquí lo que passa al mon: mentres jo vaji bé... els demás que 's fastidihin. Tú, es cert, estás ben cuydada, pero ¿y jo?

LO CARRER VERMELL:—Y jo?

LO CARRER DE L' ALLADA:—Y jo?

LO CARRER DE MONTANYANS:—Y jo?

LA RAMBLA:—No sé de qué podeu queixarvos: cada dia passen las brigadas municipals á escombrar; cada dia 'ns tiran sublimat corrosiu á las clavagueras; cada dia...

LO CARRER DELS LLÀSTICHS:—No diguis mentidas, qu' es pecat y després la peste bubónica podría castigarte. Barcelona no 's cuyda mes que de netejar y rentar la cara als carrers céntrichs y principals: Rambla, Fernando, Unió, Jaume primer, Portaferrixa; vint ó trenta vías protegidas, y paréu de contar.

LO CARRER DE TARASCÓ:—Y si ho duptas, senyora Rambla, passa per davant de casa y sabrás lo qu' es bó. ¡Allí, allí 'n veurás de bruticia de totas menas y calitats!

LA RAMBLA:—Bé, sí; alguns cassos aislats no diré que no: pero de fixo que aixó no succeheix en cap barri determinat.

LA BARCELONETA:—Demano la paraula.

EL PADRÓ:—Jo també la demano.

HOSTAFRANCS:—Jo també.

LA RAMBLA (*volquent contemporisar*):—Deixeuvos de paraulas y siguém una mica mes práctichs. ¿Qué voleu venir á dir, total? ¿Qu' en els vostres barris no 's coneix l' higiene ni pel forro? Motiu de més perque us espavileu, adoptant totas las precaucions de defensa imaginables.

DE BADALONA

Vista general de las instalaciones.

LO CARRER DEL POU DE LA FIGUERETA:—Es impossible; l'autoritat no 'ns protegeix.

LA RAMBLA:—Sobre?...

LO CARRER DEL POU DE LA FIGUERETA:—Ens té aburrits, abandonats per tots conceptes. ¿Escombrar el carrer? A no ser que l' escombrin els vehins. ¿Desinfectar las clavegueras? Una vegada cada dos anys, y al que no li agradi l' olor, que 's tapi 'l nas. ¿Las escombrarias dels pisos? En los barris lluhits passen á recullir las día per altre: en els nostres venen cada quatre ó cinch días, menos las senmanas... que se 'n des-cuydan.

LA RAMBLA:—No importa: tractantse de circumstancias tan extraordinarias y anormals com las presents, es de creure que l' Ajuntament estarà á l' altura de la situació.

(*Rialla general.*)

LO CARRER DE LAS CABRAS:—¿Quina candidés! Arribar á suposar que l' Ajuntament farà alguna cosa!...

LA RAMBLA:—¿De manera que vosaltres sou de parer que la peste vindrá?

LO CARRER DE MIRALLERS:—Nosaltres no dihem tant. Lo que sí assegurém, es que si la peste vé, no será l' Ajuntament el que li tanqui las portas.

LA RAMBLA:—¿Y si no vé?

LO CARRER DE LA DUDA:—Si no ve... será sen-

(Fotografias de LA ESQUELLA)

Acte oficial de la repartició de premis.

zillament porque á la peste li haurá donat la gana de no venir.

A. MARCÈ.

LA LLUNA

Será perque soch llunàti:h
ó sino, no sé per qué,
que la Lluna es l'únic astre
que ab gust contemplo jo al cel.

La seva pàlida cara
y 'l seu llum de pur argent
me fascinan, m' hipnotisan,
m' atrauhen lo pensament
y admirantla passo horas
olvidat de mí mateix.

Ella lo meu cor fa batre
y excita 'l meu sentiment,
mirantla á cops filosofo,
altras voltas m' adormeix
y hi han cassos que m' inspira
versos.... que surten mal fets.
Dirán qu' es una mania,
pero no puch ferhi més.

Encare que al Sol respecto
y aprecio, com se mereix
ja que ab sa calor y llum dona
vida á tot, tot l' existent,
y sens ell fora la Terra
un trist páram, un desert,
ó tal volta explotaria
escampant per l' Uniuers
igual qu' una immensa bomba
infinitat de fragments,
jo simpatiso ab la Lluna
qu' es un astre més modest
y á més, te nom de femella
y aixó sempre seduheix.

L' altra nit la contemplava
quan justament feya 'l plé
y al mirarla m' ocorria
lo pensament que segueix:

¡La lluna! ¡Qué bé retrata
nostra vida, 'l nostre ser!
Las boyras que á voltas tapan
lo seu llum blanch ó rogench
las comparo jo ab las penas,
malalties y torments
que la ditxa de la vida
ofuscan ab túpit vel.

Quan se pon se 'n va á fer nona
y 's lleva al sortí al Orient;
surt y 's pon sempre vermella,

que 's ruborisa en extrém
per tot lo que ha vist al pondres
y al sortir per lo que ven.
Ab aixó respecte als homes
es un xiquet diferent.

Lluna nova: está invisible
apesar d' estar al cel,
com l' embrió avants de naixe
está en lo claustre matern.

Un disco de poca monta
y poch llum per fi apareix
lo qual crech que á la infantesa
representa bastant bé.

Quart creixent: la a lolescencia,
la joventut, quan fa 'l Plé;
Quart menguant: la edat madura,
y aixís successivament,
després del quart, la vellesa
y per fi la mort després.

P. TALLADAS.

LOS PERSONATJES DE LA COMEDIA

—Ja 'l vaig veure ahir vespre, ja, calaverón!

—¿A mí?

—Sí, ab l' Irene. També l' he coneguda jo. ¡Bona
mossa, veritat?

—Sí, pero molt gravosa: no té cap capritxo que
bajxi de cinquanta duros.

AL AGUAYT

(Coro de doctors)

—¿Encare no vé aquesta simpática peste?

—Amigo.... las cosas bonas!... Escolti, suposo que
no faltará....

—¿A la funció de dallonsas? ¡Y qué haig de fal-
tar, home!

—Vinch de la Bolsa.

—¿Y qué?

—Res; no hi ha manera d' albardar á ningú: una
calma espantosa. Los que tenen quartos no hi van
y 'ls que hi van no tenen quartos.

—¿Ja ha comensat á fer corre la bola?

—¿Alló de que 'l Crèdit ostrícola aviat pagaré un
dividendo? Sí, pero ningú s' ho creu....

—Malament; si la gent se 'ns torna desconfiada,
bona nit negoci. Hasta demá ¿eh? ¿ja se 'n recorda?

—¡Prou! L' esperaré al peu de la porta principal.

—¿T' ha agradat el libre?

—Francament, Celestina, no hi he trobat gran
cosa de particular.

—¡Anda, noya, de quin pa fas rosegons! Aquella
escena del bosch, quan la pastora 's queda dormida
y 'l conde la sorprén; aquella nit en que l' enamora-
rat entra á la casa per la finestra y s' amaga sota 'l
llit de la senyoreta; aquell episodi del bany.... Va-
ja, si aixó no t' agrada....

—Hi llegit cosas mes alegres y.... ¿cóm t' ho diré
jo?.... mes sustanciosos. Tinch un llibret ab lámimas
y tot.... ¡alló si qu' es divertit!

—Me l'has de deixar.
—Demà te l'portaré quan ens trobarém a ...
—No te 'n descuydis ¿eh?

—¿Quán torna 'l 'l teu marit?
—Déixal estar, tonto, ¿quí se 'n recorda d' aquell mussol?

—¡Oh! No 't pensis pas que l' anyori, Matildeta meva: al contrari, temo la seva tornada, perque essent ell aquí sempre estém mes lligats.

—Tranquilisat; tinch carta d' ell: diu qu' encare 'n té per un parell de senmanas.

—¡Aleluya! ¿Vindrà demà, donchs?

—Sí, pero á la tarde.

—¿Per qué no al dematt?

—Perque haig d' anar allá, home! ¿Ja te n' has olvidat?

—¡Ay! Es cert ... Pensant continuament en tú ¿de qué vols que no m' olvidi?

—Crech que ara es l' ocasió. L' home está apuradíssim y passarà per tot.

—Pues mans á l' obra desseguida.

—Jo hi aniré y l' apremiaré, amenassantlo ab la quiebra y la deshonra. Ell se desesperará, s' aturdirá, y jo res, ferm.

—Llavors m' hi presento jo oferintli la meva caixa...

—Y ell li firma tot lo que vosté vol, pagantli 'l trenta per cent d' interés.

—Del qual ne lleparém la mitat cada hù.

—Entesos. Demà, quan ens veurém allá, li diré lo que hi ha del assumpto.

Y en efecte, tot' aquesta gent se reuneix l' endemà sota las voltas d' un temple per celebrar una solemne funció de... *desagravis al sagrat cor de Jesús!*...

MATÍAS BONAFÉ.

ÍNTIMA

¿Recordas, Marieta, 'ls días que assentada al costat meu, passavas horas enteras y anarte'n te feya greu?
¿No 'ls recordas? ¿No t' encisan las horas que així has passat, avuy que aquell qu' estimavas has oblidat?

Jo sí, Marieta, 'ls recordo, sí, aquells moments; y quan en lo que ets me fixo tinch uns intents...

No, no podré jo oblidarte com tú ho has fet, engreida ab la fortuna d' un home vell, que estragat de las caricias qu' obtenia ab los diners d' otras donas, que al fi eran...
...lo que tú ets, ha pensat trobar la ditxa, la pau y tranquillitat, casantse ab tú, pro crech noya que s' ha enganyat!...

No tinguis por qu' en Juanito (com tú li deyas avants), vinga may res á retréuret...
Noya, lo passat... passat.
Pro pensa que has fet dos homes desgraciats...

Es un dirlosho á vostés;
per ara ¿qué soga? Rés.

L' un soch jo, l' altre, Marieta....
aquell que ab tú s' ha casat.

JOAN COLOMINAS MASERAS.

MONEDA DE L' HISTORIA

Auber estava ressentit ab Rossini, per un xiste que havia fet á expensas sevas. Jurá tornarli la pilota, y vingué per fi l' ocasió de terho.

Se donava una vetllada en casa del autor del *Barbero*: aquest tenia empenyo en fer sentir una pessa que havia compost, y al terminar preguntá al seu colega:

—Volen dirme ab tota franquesa que 'us n' ha semblat?

Auber respongué:

—Home... lo de sempre. Cada vegada que sento alguna de las vostras obras, penso que Mozart tenia un gran talent.

En l' esclat de sa carrera artística, Chopín, el célebre pianista sigué convidat á dinar á casa de una marquesa del *fanbourg Saint Germain*.

Després del café, la senyora de la casa pregá al artista que toqués alguna cosa. Chopín, que ja llavors estava bastant delicat de salut s' hi negava resoltament, fins que la dama encare que ab paraulas veladas li donava á comprendre que per aquest objecte l' havia convidat.

Chopin s' assegú al piano y tocant una de sas encantadoras composicions, deixá arrobat al auditori. Mes quan la marquesa deplorava que la pessa hagués sigut tan curta, l' compositor plegant las mans en actitud de súplica, li digué:

—Per Déu senyora, tingui en compte que hi menjat molt poch....

Lo cardenal Mazarino era un gran polítich y un gran avaro.

Un escriptor satíric escrigué en contra d' ell uns libelos infamatoris, qu' en temps de Richelieu potser li haurian costat la vida.

Mazarino fingí enfutismarse molt, cridá, vomitá tota mena de amenassas y maná recullir tots els exemplars pera cremarlos. Pero una vegada 'ls tingué en son poder, buscá agents secrets que 'ls venguessin.

Com la mateixa persecució de que havían sigut objecte avivá la curiositat del públich, los folletos se vengueren á pes d' or, y Mazarino va ficarse 20,000 escuts á la butxaca.

Es sabut que Ayala era un home corpulent y fort y Selgas un verdader nyicris.

Un dia veyent Selgas que Ayala feya un *tour de force* dels seus, li digué:

—Adelardo, si no tinguessis tan talent ¡qué bruta toras!

CICLISTICA

Per Deu, *Consuelo*

no sigui tonta

¡no diu que *monta*!

¡donchs, á *batir*!

Deixis d' *excusas*,

no sigui ingrata,

quan veu que 'm mata

son procedir.

¿Que no faris
per aclamarla

ó acompanyaria
en un *recort*
de luxós *tandem*
¡quina xaripal
fent un *equipe*
del bó 'l millor?

Ab fé li parlo,
com acostumo,
y, aixís presumo
será formal
en donarme hora,
lloch abont trobarnos
per *embalarnos*
á tot *pedal*.

Per vosté perdo,
bella ciclista,
el mon, la vista,....
¡ni se 'l que 'm dieh!
vull abassarla,
vull dirli meva,
vull jo sens treva
sé 'l seu amich.

Així un *Tenorio*,
cofoy, un día,
celós rendia
tendrívor cor;
y, á horas d' ara
la tal ciclera,
fa la *carrera*,
deixant *recort*....

S. BORRUT Y SOLER.

Se veu que alló de fer l' *Agost* no ha sigut inventat pels teatros de Barcelona. Perque difícilment s' haurá vist per ells un *Agost* més desastrós que 'l qu' ara está acabantee.

La immensa majoria ha tancat las portas esperant que passi la calor y la gent torni de fora. Lo *GRAN-VIA*, un dels pochos que s' ha sostingut, tren l' última gota de such al seu cistell de llimonas... verdas y, entre benefici y benefici, anuncia la despedida de la companyia.

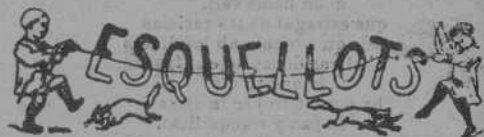
Al *JARDI ESPANYOL* han tingut lo bon acert de abandonar el *género chico*, y no haurá caygut tan malament la cosa quan el quadret que diu *Quedan despachadas todas las localidades* ha sortit ja algún cop al carrer.

Lo *NOU RETIRO*, després de la interrupció número no sé quants, inaugura altre volta la *temporada*—aixís al menos ho diu l' anunci—presentant una companyia de zarsuela, dirigida pels senyors Vega y Quero, que ha de debutar demá dia 26.

Y.... parin vostés de contar.

Fora d' aixó, caballés,
no passa res més, res més.

N. N. N.

La simple presencia del ministre de Gracia y Justicia á Caldas de Malavellá ha sigut motiu bastant pera que 's declarés permanent lo servey telegráfic establert en aquella localitat.

Fins ara ab tot y anar á Caldas centenars de banystas, si algú d' ells necessitava fer us del telégrafo á horas determinadas, trobava tancat y 's fa-

EXTENENT LA BUGADA (per L. ALEGRET.)

—Repara... ¡Estos son los calzones de un señorito!...

HORRIBLE REVELACIÓ

—¿No sab qué es lo que ab més facilitat porta la peste bubónica? Las pussas.

—¡Jesús, María, Joseph! La meva marruixa que 'n te tantas!

tidiava. Ha bastat que hi anés en Durán y Bas y 'l telégrafo está á punt á totes las horas del día.

Lò qual vol dir qu' en la nostra Espanya 'ls serveys públics no están tant á la disposició del poble que paga, com dels funcionaris que cobren.

Las festas de Camprodón s' han senyalat per son accentuat color catalanista. No en va 's troba en aquella vila 'l Doctor Robert, de moment lliure de compromisos ab lo govern central, porque mentres

LAS ESTRABADAS DEL ELÉCTRICH

Si al pujarhi no van llestos,
ó anirán rodant, de nassos,
ó serán arrossegats
ó 's quedarán sense brassos.

estiuheja no empunya la vara, y s' ho pot pendre tot mes á la fresca.

Y com siga que va anar á Camprodón 'l Orfeó catalá, no 'n vulguin mes de Segadors...

Y aixó que per aquells camps ja no hi havia en peu ni un brí de ségol.

Afortunadament els orfeonistas van tenir ocasió de segar moltes costellas de xay.

¡Bon cop de queix, cantadors de la terra!

¡Bon cop de queix!

**

En lo programa de las festas de Camprodón hi figurava una corrida de vacas.

Podían haver convidat á n' en Romero Robledo, ab la seguretat de que á lo menos aquesta part dels festeigs hauria merescut la séva aprobació y fins tal volta hauria excitat el séu entusiasme.

¡Magnífica ocasió de reconciliarlo ab lo catalanisme tauromáquich!

Llegeixo en un telegrama de Madrid:

«Se dice que se está escribiendo un sainete en que figuran los principales factores del partido gobernante. Parece que será cosa de desternillarse de risa.»

Ho crech molt bé, sobre tot si 'ls autors se limitan á copiar del natural.

Lo que mes abunda á Espanya son los polítichs de sainete.

En Durán y Bas á San Feliu de Guixols. Descripció de *La Renaixensa*:

«A dos quarts de deu arribá acompanyat de sa familia, del Governador de Girona, inspector de policia, tinent de la guardia civil y alguns senyors mes que cobren del Estat. En l' andén d' aquesta estació hi havia 'l Alcalde, 'l Administrador de l' Aduana (ab l' uniforme que li era petit), 'l Ajudant de Marina, lo rector, lo jutje y 'l fiscal municipal, los cónsuls que hi ha aquí, alguns fabricants que hi anaren per son negoci, y.... las criaturas qu' esperaven fora. Al sortir de l' estació, tothom callá. Algú 's tregué la gorra, encare no eran mitja dotzena, y pare *Vd. de contar.*»

De manera que 'l Sr. Durán y Bas va anar á la republicana vila de Sant Feliu á menjar de magre de totes maneres.

Com á home, á la taula del restaurant Gregori. Y com á ministre, á l' estació del carril.

A Heidelberg (Alemania) acaba de morir á l' edat de 88 anys lo gran físich Bunsen, inventor de la pila eléctrica que porta 'l seu nom, y de la qual han prés peu la major part de las maravellas que s' han realisat ab aquest fruit en lo que va de sigle.

Lo séu nom viurá en l' Historia de la ciencia aplicada al be de l' humanitat ab resplandors inextingibles.

Será com una gran lámpara eléctrica de las que no titilan, ni s' apagan.

També nosaltres tenim els nostres grans homes que se 'n ven per no tornarne may mes.

Com per exemple, en Gorostegui, 'l *Irun*, un dels reys del pilotarisme, 'l qual va morir fa pochos días en la seva vila natal. Ja avants havia enviat al cementiri com un anticipo un bras que per haverli quedat masegat á conseqüencia de un cop de pilota que hi va rebre, 'ls metjes tingueren de amputarli.

A pesar de haver quedat manco continuá fentse aplaudir á la cancha com si res li hagués passat.

Nosaltres no inventém pilas eléctricas com en

Bunsen, pero en materia de toros y pilotas ¡qué vingan els estrangers y veurán de lo que som capassos!

De lo qué som capassos? Poch ho saben ells, ni s'ho imaginan.

A Vicálvaro, poblet dels encontorns de Madrit, que per la seva situació ha de rebre de primera má 'ls efluvis civilisadors de la capital, están tristos y desconsolats ¡per qué dirían?

Senzillament per que en l'última corrida de toros si bé va haverhi alguns ferits, no hi va haverhi cap mort.

Una corrida sense difunts no fa prou festa. Ells prou esperavan que algún dels ferits mes graves hi petaria per donar gust al poble; pero no senyors: tots ells están en vías de curarse, posantse en disposició de tornarhi en las corridas de las festas del any que vé.

La veritat es que 'ls de Vicálvaro ells mateixos s'ho han perdut. Si tants desitjos tenfan de que hi hagués difunts, en lloch d'enviar metjes als ferits, els hi podían enviar el catxetero.

No hi llegit may versos mes piadosos y edificants que 'ls següents que figuran darrera de una estampeta de Sant Lluís, repartida á profusió per un capellá barceloní als noys que van á ferli la mistat.

Diuen aixís:

«Líbranos santo glorioso

LA VEU DEL DRAPAYRE

— ¡Baixeu, que jo tot m'ho emporto!
Ni que siguin draps d'Oporto.

del liberalismo rencoroso
enemigo de la ley divina
y de nuestra patria ruína.»

Y tinch per edificants aquests versets en quan responen admirablement al ideal catòlich que recomana la necessitat de mortificar lo cos. Part del cos forman las orellas, y de la lectura de aquests versos las orellas ne surten destrossadas.

Terrible desgracia la que ha suferit nostre estimat amic, lo vell publicista D. Joseph Güell y Mercader, ab la pèrdua de son fill Hortensi, que ha mort ofegat á la platja de Salou!

Éra 'l difunt un jove ilustradíssim, que ab gran talent manejava la ploma y 'l pinzell. En los *Almanachs de LA ESQUELLA* havíam tingut ocasió de publicar alguns de sos treballs. ¡Quí havia de imaginar qu' en l'esclat de la joventut y de las il·lusions, havia de sucumbir tant desgraciadament!...

Aceptin sos desconsolats pares la part sincera y fonda que prenem en lo dol que 'ls afigeix!

Diu un periódich:

«Algunas personas que han asistido á la fiesta catalanista de Camprodón han observado que las principales familias que han iniciado y tomado parte en la fiesta, cuyos padres son catalanes, hablaban el castellano ó cosa parecida á sus hijos.»

Aquí dirém lo que aquella senyora, que també parlava en castellá, sobre tot quan tota empolaynada anava á la funció del Liceo.

Al baixar del tranvia, va adelantarse un cotxe que

UN QUE HI ENTEN

— Per mí tot aixó de la bubónica son veus volátiles
que fan córrer els apotecaris.

Platja de Blakenberghe.

ab una mica més l'arplega, y ella exclamà tota admirada:

—¿Y ahora?

Definició de Barcelona, baix lo punt de vista dels aliments:

«Barcelona es l'infern dels consumidors y 'l paradís dels falsificadors.»

A propòsit de las lluytas entre un lleó y un toro que han tingut efecte á Roubaix, els periódichs festius de Fransa hi han fet molta broma.

Un d'ells suposa que l'amo de un restaurant bunyol, va enviar lo següent cartell al domador Bidel.

«Vos desafio á colocar un de vostres lleons davant d'un dels meus *roastbeefs*. ¿Quant aposteu que no se'l menja?»

En Damiá es un tipo vanitos com pochs n'hi han y mes ruch que 'ls que van ab quatre potas.

L'altre dia deya en una tertulia de amichs:

—¿Saben que m'acaban de nombrar individu de la protectora de animals?

Y un dels seus íntims li preguntà:

—¿Cóm á protector ó com á protegit?

Demá nostre estimat company *La Campana de Gracia* publicarà un número extraordinari que, per las noticias que 'n tenim, ha de cridar poderosament l'atenció.

Entre 'ls numerosos dibuixos y caricatures referents á l'actualitat que 'n podriam dir de casa, donarà una serie de retratos dels principals personatjes que figuren en lo sensacional *Procés Dreyfus*, que tan soroll está movent en aquests instants.

QUENTOS

Conta un periódich francés que un criminal que havia comensat sent un cul de garito, vá acabar convertintse en lladre y asessí.

La seva última hassanya—la mort alevosa de una pobra senyora vella que vivia sola, al objecte de robarla—li vá valer una condemna de mort.

Arribá 'l moment de l'execució, y 'l reo, fins en aquells instants, estava tan dominat del seu vici

predilecte, que al entregar lo seu coll á la guillotina, li digué al butxi:

—Vaja noy: escapsa!

En un ball de máscaras.

Un jove convida á una mascareta y la porta al restaurant.

Pero tan bon punt s'assenta davant de la taula, li vé á n'ella un cubrimient de cor, seguit de una petita basca.

El jove 's disposa á ausiliarla, y diu al camarer.

—Cuyta, noy, porta una copeta de Jerez.

La mascareta revenintse, exclama:—No, portin una botella qu'estich molt mes mala de lo que vostés se figuren.

SOLUCIONS

A L'INSERTAT EN L'ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*O-fe-ga-ri-a.*
- 2.ª Id.—*Se-re-na-ta.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Ager—Agre.*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*El cabo primero.*
- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Filomena.*
- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Per passas l'istiu.*

XARADAS

I

CARTA

A MON AMICH SAMUEL GRAU

Barcelona

Estimat amich: Després de saludarte, encare que no sé si ets mort ó viu, tinc á bé dirigirte la la present perquè em contestis, ja que fa mes de mitj any que no sé res de tu. Donchs bé, amich Samuel, suposant qu'encare vius que

D'EUROPA

Platja d' Ostende.

Deu ho fassi per molts anys) vaig a darte algunas noticias que 'm sembla serán del teu agrado; en primer lloch y si mal no 'm recorda, al marxar t'ú vares encarregar-me que vigiléa y t' escribis tot quant fes ta estimada *Quarta-segona*, y com que he tingut proporció de véurela mes de quatre vegadas y enrahonarhi fa poch acompanyada de sa *tercera-tercera* comprant carquinyolis á la Drogueria de *Totat*, faltaria com amich que t' soch si no t' comuniqués lo resultat de la entrevista; reconech qu' es inútil que t' fassi alabansas d' ella, dihente qu' es bona, *primera-segona*, etcétera, pues aixó massa ho sabs tú y fora perdre temps y... tinta, aném donchs á lo que 'm va dir, qu' es lo que mes t' interessa. A serte franch dech dirte qu' es una noya que no te la mereixes, donchs á pesar dels molts disgustos y plors que li costá tenir ab tú relacions, encare t' estima ¡pobre nena! Ja pots buscar, ja, ja pots tenoriejar per davant de balcones y finestras, que dupto 'n trobis cap com ella. ¿M dirás potser que tindrias una sogra que té mal génit? Si ho fas per aixó ja t' dich desde ara que no t' n escaparás, ey! á no ser que t' casis ab una noya de pares y mares viudos, de lo contrari es cosa sabuda que las sogras han sigut, son y serán unas «Esguerria-crias» que consti! y si t' fa por alló de barallarse tot lo sant dia y per final de testa tirarse 'ls plats pel cap, descuyda, que tal volta 'n trobis una pitjor; pero com aixó no es capás de ferho la senyora *Tercera-quarta-quinta*, vet aquí una sogra de bon viure (ab l' asseguro á la butxaca). Ah! la *tercera-tercera* de la *Quarta-segona* va dir-me que si dintre un any tú no demanavas la *tercera* (no de la sogra, de la nena) s' veuria obligada á buscarte ab dos mossos d' esquadra (que aixis ja serian tres) y que allí ahont te trobés te *tercera-segona-quarta-quinta* sens contemplacions de cap mena. Ab aixó amich Samuel, com un deber que 'm toca t' aviso que fassis molt lo cap viu si es que no vulguis anar prompte al cel.

Y per avuy res mes; tants recados de tots y tú mana y disposa de aquest ton amich de glorias y fatigas

NITU DE TARRAGONA.

II

En una tenda de tot situada en los encants, en feu cãurer *dos* un *prima* fugint de por com un llamp.

NENA D' OLI.

ANAGRAMA

La *Tot* va total la levita ahir, y com que ho vaig veure li vareig fer crits.

P. SALOM MOREIRA.

TRENCA-CLOSCAS

ROSA CUNALS
GELIDA

Formar ab aquestas lletres lo titul de una producció dramática catalana.

FRAY GRANOTA.

ROMBO

•
• • •
• • • • •
• • • • •
• • • • •
• • • • •
•

Substituir los punta per lletres de modo que llegidas horizontal verticalment diguin: Primera: ratlla; consonant.—Segona: á n' els barcos.—Tercera: en lo mar.—Quarta: peix.—Quinta: utensil de ferrer.—Sexta: nom de dona.—Séptima: vocal.

UN VILARET.

CONVERSA

—Sabs tú? L' Agneta 's casa.
—¿Quina Agneta?
—Aquella noya tan maca, riallera, que viu á l' escala de casa.
—Ab qui?
—Ab el que fa poch rato t' acabo de dir.

VIDAL FIGUEROLA.

GEROGLIFICH

:: + I :
+
pot
I

PRUNÉ.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

A. López Robert, impresor, Asalto, 65.—Barcelona.

DELS QUE FUGEN ALGUNÉS SE 'N ESCAPAN

1. Es més fàcil fugir de la peste que dels lladres.—2. ¡Aprata que la bubónica ja 'ns trepitja 'ls talons.—
 3. ¡Ja hem begut oli!—4. Lo tren ha fet lo mateix que nosaltres: també ha fugit.—5. Per fugir, no hi ha necessitat de perdre 'l cap.—6. ¡Ja la tenim!

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2.

Demá dissapte

EXTRAORDINARI

DE

LA CAMPANA DE GRACIA

La peste bubónica,
la peste restauradora
y totas las demás pestes

VARIADA ILUSTRACIÓ DE **M. Moliné, J. Lluís Pellicer y R. Miró.**
8 planas de ilustració y text **10 céntims.**

COLECCION DIAMANTE (EDICION LOPEZ)

TOMO 67

RIO REVUELTO

POR **A. Peña y Goñi**

Un tomo 16.º con elegante cubierta
en color.

Ptas. 0'50

LA NOVEDAD HUMANA
EL DIPUTADO DE ARCSIS
ENCUADERNADO, PTAS. 1'50.

ENCUADERNADO, PTAS. 1'50.

EL
Doctor Pascual

POR EMILIO ZOLA

Dos tomos 8.º, Ptas. 6.

MONTSERRAT A LA VISTA

Album de fotografías de esta célebre montaña catalana
con un resumen histórico, y los itinerarios útiles al viajero.
Encuadernación á la inglesa.—Precio 2 pesetas.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libranas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor: Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

IDILI

No hi ha rosa sense espines.